

Surat deng tulu in kil grija se Yerusalem, ngala Yakobus

Boa-blingin

1 ¹Boa-blingin deng au, Yakobus! Auk niam, ata deng Ama Lamtua Allah nol kit Lamtuan, Yesus Kristus.

Auk dul surat ni bel mi atuil Yahudi in muid Lamtua Yesus son, man lakom daad ne ola-ola, le nuting in nuli ngas.^{a b}

Eta haup susa lam, kil dididi nol parsai napiut se Ama Lamtua

²Kaka-pali me! Auk le tek elia: eta mi tom in susa-daat bili-ngala kam, mi in makoe ka senet deken. Simun nol dael kolo tuun, ta mam mi in hapu ka banan. ³Ta kit tana noan, eta mi tahang nal se susa dalen ela, nol putim nal deng in sukat-soba ka, hidim mi kon parsai napiut se Ama Lamtua lam, mi haup in sukat-soba didang pait elol kon no, mi dalen hutluul lo. ⁴Lalim deng in susa-daat tas deken. Molam nang le mi tui, halin nam keeh nal se in susa-daat tas dalen, didiin mi tahang nala. Nini ela lam, mi daid titu-tema nol muik in dabun saa lo.

Eta kit nodan sa-saa mes deng Ama Lamtua lam, nodan nol dalen hduan deken

⁵Eta deng mia la muik in nataka noan, un taan lalan in puit deng susa-daat ta lo kam, mi musti keket se Ama Lamtua, man taan totoang sa-saa lias sa. Ta Un le lam tulu nal bel mi lalan in puti. Un man sai lalan nol dalen in kolo. Un kon komali nol mi lo, eta mi nodan se Una. ⁶Mo

---

^a **1:1**: Dais Yunanin dul noan, “bel ngaal bangsa hngul dua, man in nulis his-hoeng ngas”. Nini ela lam, Yakobus dul un surat ta taung atuil Yahudi man sarain son nas. Mo un in tui-tek mo nia ki kon, taung totoang atuil Kristen nia. ^b **1:1**: Matius 13:55; Markus 6:3; Dehet deng Aan in Nutus sas 15:13; Galatia 1:19

etan nodan se Una lam, nodan nol dalen hduan deken. Mi musti parsai baktetebes noan, Un bisa bel mi lalan in puti. Ta atuil in nodan nol dalen hduan na, banansila el len man angin na huu le kobo-kaob tuun na. ⁷⁻⁸Atuil man hutluul hlapat ela ka, dalen teken nol totoang dasi las lo. Nangan noan mam un haup saa mes deng Ama Lamtua deken, ta mam un haup saa lo.

Atuil kasiang, nol atuil in muki

⁹Atuil kasiang man in parsai se Lamtua Yesus son nas, musti dalen kolo, undeng Ama Lamtua Allah nikit oen son le daid Un nenan.

¹⁰⁻¹¹Atuil in muki man parsai se Lamtua Yesus son nas kon, musti tao oen dalen nas kolo, undeng Ama Lamtua tui oen le koaok lo. Halas ni oen nangan taan noan, mam oen hmukin nas ilang, banansila el bunga in ne alas sua ngas man leko ana lo, mo nesang lo kon lelo la saek maa hui ta un daid bloen. Atuil in muki ngas kon ela. Oen kukamu ana lo nol oen osa-lalan nas, mo mam nas ilang hidi.^c

Totoang in banan nas maas deng Ama Lamtua, mo dais daat tas maas deng Un lo

¹²Ama Lamtua bel hangun se atuil in tahang didiin, puti nal deng in sukat-soba ngas. Hidim oen sium in nuli, man Ama Lamtua hid meman son le belen se atuil in namnau Una ngas. Oen sium in nuli na banansila el atuil in nala, sium piala ka.^d

¹³Nangan babanan ne! Eta deng mia la muik in haup sukat-soba, nol kom le daek kula kam, aa deken noan, “Na in soba deng Ama!” Ta Ama Lamtua Allah kom in daek kula lo. Nol Un kon sob atuil le halin atuling na kom in daek kula lo. ¹⁴Ta kula ki nia mo, puti deng atuli li dalen nia. Laih hmunan na un dalen na kom in daek dadaat, hidim un nini kuta ka le nangan hmomos lolen. ¹⁵Hidi nam, un daek muid un in nangan hmomos na. Molam mam Ama Lamtua Allah nahu in hukung tele, taung atuil in daek dadaat ela ngas.

¹⁶Kaka-pail in namnau me! Tom in nole deng nias totoang deken.

¹⁷Dais daat tas putis deng Ama Lamtua lo. Ta Un man bel totoang hangun banan nas, nol totoang dais niu kas. Un man daek lelo la, bulan na, nol duun nas totoang. Oen totoang seda-seda mana se apan nua, na ka man tao oen hlen nas le seda-seda tutungus. Suma Ama Lamtua Allah sii man seda lako-pait lo. ¹⁸Ama Lamtua in nangan bel kita ka elia: Un bel kit Un Dehet-dasin man in toma ka. Nol Un pake Un Dehet-dasin na le bel kit in nuli. Deng totoang man Un in daek son ne apan-kloma kia ngas, Un huil nal kit son le daid isin hmunan deng Una.

^c 1:10-11: Yesaya 40:6-7   ^d 1:12: Dais Yunanin dul noan “un sium στέφανος (*stefanos*) in nuli”. *Stefanos* sa nam mo, hlotong man oen lotong bel atuling in nala ka.

Hii, le daek muid Lamtua Dehet-dasin na

¹⁹Kaka-pail in namnau me! Nangan ni babanan: atuli li aa kam, aa dadahut tuun deken. Molam in banan dui ka, eta atuil didang aa dais banan nas sam, oen tidi hngilan le hii babanan muna! Nol boel komali hlapat deken. ²⁰Ta etan komali kam, atuli li daek nal dais banan nas muid Ama Lamtua in koma ka lo.

²¹Tiata mi musti nang soleng mi in kula-kula ngas totoang, banansila el atuli top bati un klapa la niu-niu, hidim loe nuli hlukat ta ngas. Nol mi kon musti sium Ama Lamtua Dehet-dasin na nol dalen deng dadale. Dehet-dais nas banansila el biin man in mula-hai ne mi dalen nas. Eta mi tao ela lam, mam Ama Lamtua bel slamat mi deng mi in kula-sala ngas, nol sium mia, le halin mi nulim napiut nol Una.

²²Nol eta mi taan Ama Lamtua Dehet-dasin na son nam, mi musti daek mudin. Suma ming tuun deken! Ta eta mi suma ming tuun, mo daek mudin lo kam, na mi nole bali mi apan nas esan. ²³⁻²⁴Eta atuli ming nal Dehet-dais nas son, mo daek mudin lo kam, na banansila el atuli li in ngat un sila ka se hdidan. Nikit un bali kudi nang soleng hdidan na la, un nadidingun un sila ka meman. ²⁵Mo mia lam, teen in les nol nangan bana-banan Ama Lamtua Allah Dehet-dasin niu, man tao nal atuli li le holoat deng oen in kula-sala ngas sa deken. Mam Ama Lamtua bel hangun se totoang dasi-dais man mi in dake ngas, sadi mi ming nol daek muid Dehet-dais nas. Boel suma ming deng hngilan kliu, hidim puti lako deng hngilan kanan tuun ela deken!

²⁶Eta atuli li nangan un apa ka noan, un nam atuil in tao muid agama, mo doh taan un baha ka lo kam, na un nole bali apa ka son na! Ta un in muid agama na parsum tukun. ²⁷Ta agama man in niu ka nam, muik tahan hmomos lo. Na, man tao Ama Lamtua Allah dalen kolo. Agama in tom ela ka, man tao atuli li le kom in tulung ina-in bebalu kas, nol ana-aan taan-hmoa kas. Atuil in muik agama ela ngas, bel dola se atuil apan-kloma kias, le tui liun-leo oen nini in daek dadaat lo.

Huil sila deken noan, na atuil tene mo na atuil ana

2 ¹Pali-kaka me! Taon elola le mi tek noan, mi parsai se Yesus Kristus, kit Lamtuan in muun isi ka, mo mi huil sila ²eta noan muik atuli at dua taam lakos se mi um in kohe-kanas sa, le mesan na pake kai-baut kaloe, nol paa mea inu hnangan nas, mo mesan na pait pake kai-baut hmomos tuun. ³Mi kukaum nol in sodo-sium atuling man pake kai-baut kaloe ka, le belen maan in banan dui se muka-mata lua. Mo in pake kaod hmomos sa lam, mi tadu noan, “Dil se klupu lua! Etan lo kam daad se dale kia!” Tao ela deken! ⁴Ta nini mi in huil sila ela ka, mi banansila el atuil in nutus dasi man lolo lo ka. Undeng in nangan dadaat tas man tao mi le daek ela.

⁵Kaka-pail in namnau me! Ama Lamtua Allah huil nal atuil kasiang in ne apan-kloma ki ngias, le oen parsai dididi se Una, tuladang el oen dalen nas muki. Nol Ama Lamtua Allah kon huil one, le haup pusaak deng Un hmuki-nalan in ne sorgang nguas, man Un hid son le belen laok se atuli-atuil in namnau Una ngas. ⁶Mo nini mi in huil sila ela ka, mi tao nahmaeng atuil kasiang ngas son na. Molota oen daek dadaat saa saol mi lo. Mi nadidingun ne? Atuil in muki ngas man tao mi le nangan dadaat ela na. Nol oen nam man nuting dais nol mia, le pel-lakang mi lakom se maan in nutus dasi kua. Oen man haup un in kumis sa, mo mi man haup un oon na. ⁷Mi nia mo Lamtua Yesus atulin. Molam atuil in muki ngas man aa le tao didaa Lamtua Yesus ngaal banan na! Amo tasao le mi taan in nuting sila nol one kia?

⁸Toma, eta mi daek muid Ama Lamtua atorang in muun dudui ka, man tek noan, “Ku musti namnau atuil didang, banansila el ku in namnau ku apam ma esa ka.” Atorang na dulan ne Ama Lamtua Allah Buk Niu ka. ⁹Mo eta mi huil sila nol suma kat atuil in muki ngas dalen tukun nam, mi kaliut atorang in deng Ama Lamtua ka son. Nol mi muid kula Ama Lamtua hukung nga son! ¹⁰Atuli daek muid Ama Lamtua Hukung ngas totoang kon no, eta un kaliut atorang mesa lam, na banansila el un kaliut Hukung ngas totoang son na. ¹¹Ama Lamtua bel atorang son noan, “Laok kula nol atuil didang sapa deken.” Un kon bel atorang didang pait noan, “Keo tele atuil deken.” Tiata, eta mi laok kula nol atuil didang sapa lo, mo keo tele atuli lam, na hnika mes sii nol mi kaliut Ama Lamtua Hukung ngas son.^f

¹²Tiata eta mi le aa, tamlom le tao dasi mesa lam, mi musti nangan elia: mam Ama Lamtua Allah man nutus noan, kit daek muid Un atorang nga le namnau atuli, tam lo ka. Ta atorang na man sas-loat nal kit deng Ama Lamtua hukung nga. ¹³Ta Ama Lamtua dalen kasiang nol atuil man muik tahan in namnau atuil didang lo ngas lo. Mo eta mi muik dael in kasiang saol atuil didang ngam, taon elola ko Ama Lamtua muik dalen kasiang taung mi kon. Mi lii in sium Ama Lamtua hukung ngas deken, ta Un kaih hidi nas totoang son.

**Eta kit parsai baktetebebes se Ama Lamtua lam, kit
musti daek muid Un in Teka-teka ngas**

¹⁴Kaka-pali me! Eta atuli tek noan un parsai se Ama Lamtua, mo tulu-balang nal un in parsai ka lo kam, muik nahin lo. In parsai tuladang ela ka, tao nal un le haup boa-blingin lo. ¹⁵Eta kaka tamlom bata mes tuka-dabun, banansila el muik kai-baut in pake lo, nol muik in kaa lelo-

---

^e 2:8: Atorang deng Tulu Agama las 19:18   ^f 2:11: Dehet in Puit deng Dale Mesir 20:13, 14; Dehet Ulang deng Lalan in Nuli 5:17, 18

lelon lo, ¹⁶mo mi suma tekan tuun noan, “Laok bana-banan ne! Nang le Ama Lamtua bel hangun se ku, halin ku metes lo nol luub mate deken!” Molam hulung un lo kam, ambak ki saa la?!

¹⁷Tiata, eta ku parsai tuun mo tao saa lo kam, nol lo bii. Nol eta ku parsai tuun mo daek muid ku in parsai na lo kam, na ngala ka noan in ‘parsai’ lo son. Ta na banansila el in parsai man mate ka, man muik nahin saa lo.

¹⁸Muik atuli tek noan, “Atuli li parsai se Ama Lamtua, mo daek sa-saa banan nas lo. Ela kon atuil didang daek dais banan nas tukun, mo parsai se Ama Lamtua lo.” Lam na kula, ta in toma ka elia: Taad deng ku in parsai ka, mo ku in daek dais banan na ngas. Mo eta ku daek dais banan nas lo kam, auk ngat net tada deng ku in parsai ka lo. Ta auk tulu-balang nal auk in parsai kia, nini lalan in lako-daek sa-saa banan nas. ¹⁹⁻²⁰Ku daek muid in tui man noan, “Ama Lamtua Allah na mo, suma mes sii. Muik didang pait lo.” Banan kon! Mo uikjale kas banan dui deng ku, undeng oen parsai ela kon, didiin oen lii isi undeng oen taan noan mam oen tom in hukung. Tiata nangan deken noan, tanan nini kutan tuun kon nol son. Ta na tom loo!

Ngengom me! In parsai man muik isin saa lo ka, kon muik nahin saa lo.

²¹Kat kleta deng kit upun Abraham. Dedeng na, un lako-daek muid asa man Ama Lamtua in lok una ka, le un kil nol un ana Isak laok nene se mija in tunu-dadung nga dapa. Undeng na, tiata Ama Lamtua Allah tekan noan, “Abraham daek muid in toma ka son.”^g ²²Abraham parsai se Ama Lamtua didiin un tade le daek muid Ama Lamtua in leka ka. Nini ela lam kit tana noan, un parsai nol inu-inu se Ama Lamtua, undeng un daek muid in leka na. ²³Tiata, nias totoang dadis banansila el in dul son ne Buk Niu ka noan, “Abraham parsai se Ama Lamtua, tiata Ama Lamtua sium un banansila el atuil in dalen lolo ka.” Nol muik dulan kon noan, “Abraham nam mo, Ama Lamtua tapa.”^h

²⁴Tiata na langa son noan, Ama Lamtua sium atuli lia, undeng un in parsai se Ama Lamtua ka sii lo, molam undeng un in kom le lako-daek sa-saa banan na ngas kon. Ta parsai tuun nam, nol lo bii.

²⁵Kleta didang pait el ina Rahab, bihatang na hmama deng lolo hmunan nua. Nikit atuil Yeriko las nuting mata-maat in deng Israel las le noan keo teles kon, ina Rahab buni one. Un tadu oen le lail putis muid lalan didang, halin nam atuli las daek nal oen deken. Ina Rahab in tao ela ka, tiata Ama Lamtua sium un banansila el bihaat man dalen lolo ka.ⁱ

²⁶In parsai man muik isin lo ka, banansila el atuli mes muik apa, mo muik hngasa lo ka, lam na hmate. Ela kon nol, eta atuli tek noan un

^g 2:21: Dehet deng Apan-kloma ki in Dadi ka 22:1-14   ^h 2:23: Dehet deng Apan-kloma ki in Dadi ka 15:6; Dehet deng Bangsa Israel nol Bangsa Yahuda lalis dua la 20:7; Yesaya 41:8
ⁱ 2:25: Yosua 2:1-21

parsai se Ama Lamtua, mo daek tahan dais banan mes lo kon, lam na nole tukun! Ta in parsai na nuli lo.

Doh bahan babanan le halin aa dahu-dahut deken

3 ¹Kaka-pali me! Muik atuli mammo le tui atuil in parsai ngas. Na banan! Mo nangan, ta Ama Lamtua Allah pres atuil man tui atuil in parsai ngas muun dui pait. Tiata atuli li tui kam, tui dadahut deken.

²Kit totoang niam aa kula bili-ngala. Mo atuil man doh nal un baha ka le aa dadahut lo ka, un doh nal un in nuli ka totoang kon. ³Kat kleta deng ahloete. Kit pekot nal ahloet tene mes le muid kit in koma ka, suma nini in din un tail lapa la ka tuun. ⁴Kleta didang pait el lui ina. Angin tuan huu kuti-kuti lui ina tene mes muid un in koma ka. Mo kai bleha ulin ana mes tuun kon pekot nal lui ina tene na in lali ka, muid atuling ulin na in koma. ⁵Ela kon nol kit bahan nia. Kit bahan ni niam ana tuun. Mo un in dake-mana ka tene isi!^j

Na banansila el ai opon ana mes kaa nuli alas tene mesa. ⁶Kit bahan ni banansila el ai opon na. Nini kit bahan nia lam kit tao didaan dasi mammo. Kit bahan ni tao dudus nal kit in nuli ki totoang. Dais daat mammo in ne apan-kloma ki ngias niam, puti deng atuli li bahan. Nol uikjale kas laih tuan na kon, pake atuli li bahan le lako-daek un osa la.

⁷Atuli li tao hmoa^l net hmukit huin bili-ngala son, el hmukit in lolo, tilu-kee, nol ikan in ne tasi kua ngas. ⁸Mo muik tahan atuli mes lo bii kon, man tao hmoa nal un baha ka. Ta bahan ni niam mo, ana tuun molam ator ram susa. Un banansila el lasong man in lail papmes atuli li aap-ina ki didiin tao tele nal atuli lia.

⁹⁻¹⁰Taom atuli li nini un baha ka le naka-nahalit Ama Lamtua Allah. Mo hidi nam un nini baha kon, le lote-pisun atuli, man Ama Lamtua koet son muding Un sila-paen na. Na tom lo!^k

¹¹Tuladang el, ui mata mesa lam hobon puting ui masin nol ui milu leo-leo lo. ¹²In naleta mes pait: taon elola kon malus ina puting isin saah lo? Nol taon elola kon ngae li puting isin anggor lo, ta lo? Ta kai li niam isin muding un hnika-tuladang nga.^l Ela kon, kit bisa naus ui masin deng bolo ui milu lo.

In nangan tana man deng Ama Lamtua

¹³Atuil in nuting taan lalan, nol nangan taan dais banan mammo muid Ama Lamtua in koma ka, boel nikit-nikit apa ka deken. Ta un in tana ka

---

^j **3:5**: Dais Yunanin in se nia ki, pake dais, 'meen'. Mo se dais Helong ngam, aa deng atuli li in aa kam, pake 'meen' lo, molam pake 'bahan'. Banansila el: baha tuan, baha potos, baha ka aa manu pen lo, baha laok baha, mee-baha, nol teng pait. ^k **3:9**: Dehet deng Apan-kloma ki in Dadi ka 1:26 ^l **3:12**: Dais Yunanin dul noan, atuli li bisa nui συκῆ *sukei* (aebloa) deng kai ἐλαία *elaia* (saitun) ina lo, nol bisa nui ἀμπελος *ampelos* (anggor) isin deng συκῆ *sukei* (aebloa) ina lo. Un nahin na noan, kai ina mesa lam bisa puting isin deng kai ina didang lo. Ta na tom lo! Na banansila el atuli mes bisa pake un baha ka le naka-halit Ama Lamtua, mo hidi kam pake un baha ka le lote-pisun atuil lo.

maa deng Ama Lamtua. Nang le un tulu un in tana ka, nini lalan in nuil lolo tuun. ¹⁴⁻¹⁵Boel bahan tuan deken noan, ku niam atuil man in nangan taan dais banan mammo, eta ku idus le taan in tao nahu atuil didang si-sii. Ta na nahin na noan, ku nole-lilung son. In nuil ela ka, un ngala ka noan 'nuting taan lalan, nol nangan taan dais banan mammo' lo son. Oen-lalin in idus daat, tam kom in tao nahu atuil didang nga, niu maa deng Ama Lamtua Allah lo. Na apan-kloma ki in nuil-nola. Ni tom atuil man in nuli ka sao bel Ama Lamtua lo ngas. In nuil ela ka, muid uikjale kas lalan na na. ¹⁶Ta eta muik dael in idus, nol taan in tao nahu atuil didang ngam, taon elola ko muik lobo-lau nol atuli kon daek dadaat bili-ngala.

¹⁷Mo nangan tana man in niu maa deng Ama Lamtua ka elia: laih hmunan na un tao kit le nuil niu. Hidim un tao kit le halin komali hlapat lo, keeh tutungus, nol sium atuil didang in nangan. Un isin na kon tao kit le dalen babanan tukun, kom in tulung atuil didang, ngele halin lo, hidim sila-klup nol atuil didang lo. ¹⁸Nol atuil man tulu bel lalan in mole-dame ka, mam haup in banan na. Na banansila el atuli soko-hai bini mesa, le mam un haup pait isin banan.

Muid apan-kloma ki in koma ka deken

4 ¹Mi kaen apa nol keng apa tutungus. Undeng asa la? Na undeng ne mi hlala ka muik atuli man nuklek mumuun le nuting dael kolo taung un apa ka sii. ²Mi kom naseke le haup sa-saa mesa, mo iman doong hapun lo. Hidim mi idus, situ-silin apa tutungus, nol keng apa, didiin mi lii in keo tele atuil didang lo.

Undeng mi kohe-kanas le nodan deng Ama Lamtua lo, tiata mi hapun lo. ³Ta eta mi kohe-kanas tutungus kon no, mi haup asa man mi in nodan na lo, undeng mi kohe-kanas le nodan muid mi in koma ka esa tuun.

⁴Meman mi niam atuil in daek muid napiut lo! Mi banansila el bihata-bikloeb in saap son, mo nuil napiut nol apa lo, hidim nong nol atuil didang sapa ka. Etan mi but mi apan nas nol apan-kloma ki in koma-koma ngas sam, na mi tao mi apan nas le mus nol Ama Lamtua Allah. Ela son na! ⁵Undeng na le, Ama Lamtua Allah Buk Niu ka tek noan, "Ama Lamtua tapa Un Koo la ne kit dalen ni son. Nol Koo la in koma ka, le kit muid napiut se Una. Ta Un nam neo isi." ⁶In dudu pait ta, Ama Lamtua Allah kon kom nabel le bel Un dalen banan na. Ta Buk Niu ka dul noan:

"Ama Lamtua labang nol atuil in koaok daat tas,
mo Un tulu Un dalen banan na bel atuil man dalen deng dadale
ngas."^m

⁷Ama Lamtua na mo Tuang! Tiata sao mi apan nas bel Una, le muid se Un in koma ka sii. Mi muid uikjale kas laih tuan na in koma ka deken. Labang

^m 4:6: Dasi-dais Lila 3:34

un nol mumuun. Nini ela lam, un lail nang soleng mia. ⁸Nuklek le mi nulim dalen mes nol Ama Lamtua Allah. Nini ela lam, Un kon maa dadani nol mia.

Hoe! Mi atuil man in nuil hmomos sas! Mi musti tao titu mi lalan in nuli ka. Nol mi atuil man in dalen hduan nas! Mi musti laok lolo-lolo muid Ama Lamtua, nol boel sisa kliu-kanan bakun tia. ⁹Bablaan ni mi nuil dael kolo nol taan in mali-mali si-sii. Tiata halas ni mi tenem tia! Mi taan son noan, mi dalen nas hduan, taan le muid se Ama Lamtua in koma ka, tamlom muid se apan-kloma ki in koma-koma ngas sa. Banan dui ka, mi sabail apan le lilu mumuun tia. ¹⁰Eta mi nangan taan baktetebes noan, meman mi tom in laok se Ama Lamtua Allah sila-mata kua lo, halas-sam Un nikit mi le daid atuil in toma, se Un sila-mata ka.

Bilu-aa le tao didaa atuil didang ngaal banan deken

¹¹Kaka-pali me! Bilu-aa le tao didaa apa ngaal banan deken. Ta eta mi aa ela, nol taan in bel kula atuli las tutungus sam, mi kaliut Ama Lamtua atorang nga son, man tek noan, “Ku musti namnau ku pail-kakam mas banansila el ku in namnau ku apam ma esa ka.” Nol eta mi muid atorang nga ela lo kam, mi nikit mi apan nas lapa dui deng Ama Lamtua Hukung nga. ¹²Ama Lamtua esa man daek hukung nas, hidim Un sii man muik hak le nutus kit dasi lias. Nol suma Un sii man muik hak le bel boa-blingin kita, tamlom hukung tele kita. Mi muik hak le nutus atuli li dasi las lo, tamlom muik hak le bilu-aa tao didaa atuil didang ngaal banan lo.

Bahan tuan deken

¹³Elia: Mi boel aa deken, noan, “Leol nia tamlom ola kam, kaim le lakom el kota nu le! Kaim le daad se uam taun mesa ta saa. Nol kaim kon le sepo-dakang halin haup bunga se ua.” ¹⁴Lam, ku taan asa nol ola bingin dua kia la? Muik atuli mes lo kon man taan in nuli ki in koma-koma ngas! Atuli li in nuli ki banansila el salbuta, man ngat netan hahas tuun, mo nesang lom ilang nga.” ¹⁵Banan dui ka mi aa noan, “Etan Ama Lamtua namnau kami lam, nang le kaim nulim. Nol etan Ama Lamtua tade kam, nang le kaim daek elia.” ¹⁶Ta eta aa ela lo kam, mi suma bahan tuan tuun. Na banansila el mi nadidingun soleng Ama Lamtua se mi in nangan le dake ngas son. Lam na kula isi son!

¹⁷Nangan babanan ne! Atuil man taan asa man in toma ka son, mo daek muid ela lo ka, daek kula son na.

Atuil in muki ngas doha-doha lo!

5 ¹⁻⁶Mi atuil in muki ngas! Tidi mi hngilan nas le hii babanan ne! Mi tahang atuil in daek hiti-late bel mia ngas gaji la. Mo halas ni oen

ⁿ 4:13-14: Dasi-dais Lila 27:1

dala-lating ngas haman tek mi in daek nol toma lo na. Taon elola ko, Ama Lamtua man Muun Dui Hihidi ka, ngat net atuil in dakeng nas in susa ka son.

Mi in daek ne apan-kloma kia ka, suma kaa le lena-len tuun, nol tao kolo mi dalen nas siis. Halas ni mi banansila el aus-saip apa banan, man le lolat tele ka. Mi hukung nol keo tele atuil banan, man siut puting nal apan se mi sila-matan lo ngas son.

Atuil in muki ngas! Lilu le bisat mumuun tia! Ta mam in susa-daat bili-ngala saek tom mia. Mi hmuki-nalan nas le daat sisakes son nia. Nol mi kai-baut in pake man leko-leko ngas, naen soel didaas. Mi lil-mea nol lil-muti kas muik osa lo son. Nol mam lil-mea nol lil-muti nas kaa bali mia, tuladang el ai in kaa nuli kai tuu ka. Taon elola le apan-kloma ki le kiamat, mo mi kukaum nol in tao nakbuan hmuki-nal hmata nas sia? Mi hmuki-nalan nas esan, man mam daid tada, noan, mi nangan taan ol man muik osa ne Ama Lamtua sila-mata ka lo!^{o p}

Keeh se in susa dalen

⁷Kaka-pali me! Mi musti kehe, le natang Ama Lamtua in pait maa kia. Ngat tuun se atuil in daek klapa ka, un keeh le natang klapa la isin nas. Ulan laih hmunan na maa kam, un soko-hai. Hidim un keeh le natang ulan pait, halin maa tao in soko-haing nas le nulis nol babanan. Ti nesang-nesang kon, oen isin. Oras sa maa lisu lam, atuling na lako le nui-noel un in soko-hai ngas isin nas. ⁸Mi kon musti keeh ela. Tao teken mi apan nas, ta nesang lo ka kam, Ama Lamtua pait maa son na!

⁹Kaka-pali me! Muhmemen deken. Ta muhmemen tutungus sam mam Ama Lamtua nutus hukung bel mia! Ngat tuun, ta In Nutus Dasi man ne apan-dapa kua ka, dil son ne mi sila-matan nas.

¹⁰Kaka-pali me! Muid in not deng Ama Lamtua mee-baha las. Oen haup susa-daat bili-ngala kon no, oen keeh napiut se in susa nas dalen. ¹¹Eta muik atuli in keeh nal se susa dalen nam, kit kom in nikit-nikit atuling na ngala ka. Tuladang el upung Ayub. Un haup susa-daat bili-ngala, mo un tahang nala. Kon nam Ama Lamtua namnau una, hidim daek banan nas totoang bel Ayub. Ama Lamtua daek ela, undeng Un dalen na banan, hidim inu nol in namnau.^q

Deng in sumpa

¹²Kaka-pali me! In muun dui ka, mi nikit in sumpa deken. Eta le aa noan “iya”, lam siut tuun noan, “iya”. Nol eta le tek noan “lo” kam, siut noan “lo”. Ta ela tuun kon nola! Tao lail-lisin nini lalan in nikit sumpa le

^o 5:1-6a: Dehet Ulang deng Lalan in Nuli 24:14-15   ^p 5:1-6b: Matius 6:19

^q 5:11: Ayub 1:21-22, 2:10; Buk in Naka-nahalit 103:8; Yakobus 1:2-3, 12

busun atuil hmate, man ne apan-kloma ki ngias deken. Salolen nol sumpa le “nini Ama Lamtua” man nuli ne apan-dapa kua ka la. Muik nahin lo, eta nikit in sumpa bili-ngala. Ta eta ela lam, ku sium ku hukung nga meman, undeng ku in sumpa ngas.^r

Deng in kohe-kanas man haup isin

¹³Eta se mia la muik in haup susa kam, banan dui ka un kohe-kanas. Nol eta muik in dalen kolo kam, banan dui ka un tao dain le naka-nahalit Ama Lamtua. ¹⁴Eta deng mia la muik in heda kam, banan dui ka haman blalan in lii-lau ne jemaat ta ngas^s le laok ngat. Nodan oen le halin nam oen nuh mina laok se atuling in heda ka, hidim kohe-kanas nini Ama Lamtua ngala ka, halin Ama Lamtua belen le banan.^t ¹⁵Eta mi kohe-kanas bel atuil ili, nol in parsai baktetebes se Ama Lamtua kam, mam Ama Lamtua tao banan atuling na. Nol eta atuling na daek kula neta lam, mam Ama Lamtua kose soleng un in kula-salang ngas. ¹⁶Eta deng mia la muik in daek kula nol apa kam, mi musti hao mi in kulang nas. Nini ela lam, mi kohe-kanas bel apa mes nol mesa, le halin mi haup in banan.

Atuil man dalen niu ka, un in kohe-kanas sa inu nol in kuasa, nol haup isin banan. ¹⁷Kit kat kleta deng upung Elia. Un nam mo atuil bias el kit kon. Mo dedeng un kohe-kanas le nodan halin ulan nauh deken na, ulan na nauh lo meman didiin taun tiul tailuang.^u ¹⁸Hidi kon un kohe-kanas le nodan ulan na nauh pait, ta ulan na nauh maa meman. Bluan nas nulis daid kunis pait, nol klapa las puting isin banan pait.^v

¹⁹Kaka-pali me! Eta deng mia la muik in tao kula, le laok nang soleng asa man in toma ka, hidim muik atuli in tulung una, le pel nolan pait lako el Ama Lamtua lalan lolo ka lam, banan isi. ²⁰Nangan ni babanan ne! Eta mi tulung atuil in daek kula ka, le un daek kula pait lo, hidim pait maa bus el Ama Lamtua lam, mi man tao slamat atuling na, le halin un haup in nuli napiut nol Ama Lamtua. Nini ela lam, Ama Lamtua kose soleng un in kula-sala ngas totoang.^w

Ela tuun tia!

Deng au,

Yakobus

---

^r 5:12: Matius 5:34-37   ^s 5:14: Blalan in lii-lau ne jemaat ta ngas, taom noken kon noan ‘blalan in kil sulu-ai’. Halas nia lam noken noan, ‘majelis’.   ^t 5:14: Markus 6:13
^u 5:17: Lahi-lahi las Buk laih hmunan na 17:1, 18:1   ^v 5:18: Lahi-lahi las Buk laih hmunan na 18:42-45   ^w 5:20: Dasi-dais Lila 10:12; Petrus mesa la 4:8